

Šolsko leto 2000/2001

RAZISKOVALNA NALOGA
RADI BEREMO?

Mentorica:

Suzana Šafarič

Avtorice:

Katja Lilija 7. r.

Urška Hmelak 7. r

Katja Pelko 7. r.

Suzana Jazbec 7. r.

OŠ FRANKOLOVO

*»NAJLEPŠE DARILO ZA MLADEGA ČLOVEKA NI KNJIGA,
AMPAK NASVET, KAKO NAJ JO BERE!«*

Johann Gottfried Herder

KAZALO

VSEBINA	STRAN
1. Povzetek	4
2. Metodologija.....	5
3. Uvod	6
4. Splošno o knjigi	7
5. Branje.....	8
5.1 Kaj je branje ?	8
5.2 Definicija branja	9
5.3 Zakaj učenje branja?	10
5.4 Kdaj naj se otrok začne učiti branja?	11
6. Zlata doba za opismenjevanje.....	12
7. Analiza rezultatov ankete.....	16
8. Pogovor z gospo Leonido Rožanski.....	26
9. Pogovor z gospo Albino Lešnik.....	27
10. »Deset zapovedi za čitanje«	28
11. Zaključek	30
12. Literatura.....	31
13. Priloga	32

1. POVZETEK

Z raziskovalno nalogo smo želele ugotoviti, kako radi berejo učenci naše šole, kako pogosto obiskujejo knjižnice in kaj najraje berejo. Vprašanje, ki nam je pomenilo glavno vodilo pa je bilo ali ima redno branje in veselje do prebiranja knjig, vpliv na učni uspeh.

Ker smo vaška šola, smo želele izvedeti, kako pogosto učenci obiskujejo tudi bolj oddaljene knjižnice v Vojniku in Celju. Na šoli imamo bogato knjižno izbiro, zato menimo, da niti ni potrebno, da učenci iščejo knjige drugje, pomembno je le, da imajo željo do branja.

Na bralne navade pa vsekakor vpliva tudi družina, starši in učitelji v šoli. Tako smo primerjale tudi razširjenost branja na razredni stopnji in nato na predmetni, ker menimo, da učenci od 5. - 8. razreda berejo manj. Če pogledamo rezultate domačega branja, nam to potrdijo.

Kako pa bralne navade ocenjujeta knjižničarka in učiteljica slovenščine na naši šoli, lahko razberete iz našega pogovora z njima.

2. METODOLOGIJA

Mentorica nas je najprej seznanila z navodili za izdelavo raziskovalne naloge in nam dala napotke, kako se je naj lotimo. Ogledale smo si nekaj raziskovalnih nalog, da smo spoznale njihov izgled.

V šolski knjižnici smo poiskale literaturo, ki se nanaša na branje in pregledale različne strokovne revije s tega področja. Odpravile smo se v Študijsko knjižnico v Celju. Tam smo se naučile iskanja knjig s pomočjo računalnika, si ogledale knjižnico in Domoznanski oddelek.

Sestavile smo anketni vprašalnik za učence, učiteljico slovenščine in knjižničarko. Učence smo anketirale v času pouka. Rezultate smo analizirale in jih tudi prikazale z grafi in tabelami.

Rezultate in ugotovitve smo zapisale in jih s pomočjo računalnika uredile.

3. UVOD

Knjiga je človekova najboljša prijateljica. Iz roda v rod, iz generacije v generacijo prenaša ta zvesta človekova služabnica njegovo znanje, izkušnje in dogodke, ki bi se z ustnim izročilom zameglili in zabrisali. Zvesta je vlogi spomina človeštva le redko kdaj se ji izneveri.

A vendar, zakaj je branost knjig iz leta v leto slabše? Zakaj so knjižnice vse slabše obiskane? Ali jih res ceneni in malo vredni stripi izpodrivajo? Gotovo je za to več vzrokov. Knjige so vse dražje in ob vsakdanji obremenjenosti s službo, učenjem in drugimi obveznostmi težko najdemo čas za knjigo. Vprašanje je, ali je stanje tako slabo tudi na osnovnih in srednjih šolah. Zaradi obveznega domačega branja je bralna kultura gotovo na višjem nivoju. Vendar je to lahko dvorezen meč. Vsiljena knjiga vzbuja v učencu, dijaku odpor, in vprašanje je, koliko otrok in mladostnikov bere iz lastnega interesa.

4. SPLOŠNO O KNJIGI

Največ pozornosti in spoštovanja vseskozi uživa knjiga. V človekovo zavest se je tako vtisnila, da mu kdaj pomeni kar tiskano besedo. Na tako široko pojmovanje knjige spominjajo nekatere izvedenke, kot so književnost (ne zajema samo knjig), knjižnica (ne hrani samo knjig), knjigar, knjigarna (ne prodaja samo knjig). Knjiga je duhovna vrednota, s katero se na svoj način meri kulturna stopnja človeka (npr. število prebranih knjig na leto) ali naroda oz. države (število izdanih ali natisnjenih izvodov na prebivalca).

Beseda knjiga bržkone izvira iz kitajščine (k'üen) in je prek turščine (künig) prišla k vzhodnim Slovanom. Pri nas se pojavlja že od druge polovice 16. stoletja, a le poredkoma, razširila in splošno uveljavila se je šele sredi 19. stoletja, pred tem pa so dokaj dosledno uporabljali besedo bukve ali bukvice ter njene izpeljanke (bukvar, bukvarna, bukvarnica). Pomensko je naslovljena na besedo bukev, torej na snov, po kateri so nekdam pisali. Izvira verjetno iz gotskega boca (črka) in bocos (knjiga, pismo).

Po priporočilu UNESCO iz leta 1950 je knjiga tiskana, neperiodična publikacija, ki obsega brez platnic najmanj 49 strani. Po obsegu manjši tisk je brošura; isti vir jo označuje kot tiskano neperiodično publikacijo, ki brez platnic obsega najmanj pet in ne več kot 48 strani. Vendar včasih pravimo brošure vsaki neperiodični publikaciji, ki ni vezana ali pa je vezana v mehke platnice (npr. Žepna knjiga). Pri tem pojem brošure zaznamuje pojem broširane knjige ne glede na njen obseg. Definirajo takole:

»Publikacija z besedilom ali/in ilustracijami, namenjena branju, v enem ali več zvezkih oziroma z vnaprej določenim številom zvezkov.« To poimenovanje je uveljavljeno predvsem v knjižničarstvu, ne da bi se izrazu knjiga odpovedalo.

5. BRANJE

5.1 KAJ JE BRANJE?

Na to navidez lahko vprašanje ni lahko odgovoriti strokovno utemeljeno in natančno. Vsi se strinjamo, da beremo takrat, kadar naše oči polzijo vzdolž vrstic z grafičnimi znamenji v časopisih ali knjigah. Toda, ali beremo tudi takrat, kadar ne razumemo vsebine, npr. kadar je napisana v nam nerazumljivem jeziku ali kadar je tako dolgočasna, da ne mislimo več na to, kar piše? V tem primeru gotovo ne moremo govoriti o pravem branju, kvečjemu o nekakšnem polovičnem branju, razvozlavanju grafične in fonetične, ne pa tudi semantične komponente napisanih znamenj.

Kaj pa ugotovitev, da prometna tabla prepoveduje vožnjo v eno smer? Sklepanje na podlagi odtisov v snegu, da je po njem pred kratkim tekel zajec? Opažanje gub na obrazu, ki pomeni, da je oseba stara? Stisk roke, ki nam pove, da nam je oseba naklonjena? Ali v teh primerih tudi beremo?

Ne manjka nobena komponenta branja, niti opažanje niti razumevanje znamenj. Nekateri strokovnjaki menijo, da v teh primerih, razen pri prometnem znaku, ne moremo govoriti o pravem branju, ker so znaki naravni, ne pa umetni, narejeni za sporazumevanje. Pri prometnem znaku pa spet nimamo pravega branja zato, ker opažamo samo posamezen znak, ne pa več znakov, ki bi jih povezovala sintaktična pravila.

Takšnih in podobnih primerov je nešteto. Iz njih lahko sklepamo, da je težko ali celo nemogoče potegniti črto med »pravim« in »nepravim« branjem. Zato se ne smemo čuditi, da so definicije branja nepopolne.

5.2 DEFINICIJE BRANJA

Raziskovalca branja Ravner in McConkie branje opisujeta takole: «Branje je vrsta mentalnih procesov, ki jih izvaja oseba zato, da dobi ustrezne informacije, ki jih izraža berilo.»

Nadrobnejšo definicijo branja dobimo v Pedagoški enciklopediji (1989): «Branje pomeni razpoznavati črke (grafeme) v pisani ali tiskani obliki (ki jih izgovarjamo ali ne), prehajanje z očmi čez to, kar je napisano ali natiskano, sprejemati informacije (sporočila) iz besedila, prenesti znake pisanega jezika v slušne znake (znake govornega jezika). Branje je komunikacijski proces, v katerem besedilo prenaša sporočilo, bralec pa ga sprejme. Pogoj odvijanja komunikacijskega procesa pa je skupna koda oz. usklajenost bralčeve kode in kode besedila.

Slika 5.1: Z izboljšanim branjem postaja tudi veselje do branja večje.

5.3 ZAKAJ UČENJE BRANJA?

Začetni razredi dajejo otroku osnovo, ki omogoča pridobivanje znanja. Razvijajo in učijo temeljne spretnosti kot sta branje in pisanje. Z eno besedo ju imenujemo opismenjenost.

Tja do 3. ali 4. razreda, odvisno od otrokovih splošnih in specifičnih bralno-pisalnih sposobnosti, je učenje branja in pisanja pretežno samo sebi namen. Otrok se uči branja zato, da bo znal brati, in pisanja zato, da bo znal pisati. Z leti se funkcija spreminja, pravimo, da otrok postane funkcionalno opismenjen. Otrok prebere na primer navodilo zato, da bo vedel, kaj mora narediti. Navodilo za matematično nalogo mora prebrati zato, da jo bo lahko rešil, izračunal. Prebrati mora vprašanje, da bo lahko povedal ali napisal odgovor. Prebrati mora berilo, da bo napisal obnovo. S pomočjo branja se bo učil, na primer, zgodovinsko snov, in pridobival druga znanja, ki jih zahteva šola ali življenje. Branje literature je prijetno razvedrilo, potrebne sprostitev ali zapolnitev prostega časa; branje pomeni odprta vrata v svet vedenja. Branje postane pravo šele takrat, ko začne rabiti praktični namenom. Takrat tudi ni več tako pomembno, kako se branje sliši; je morda neritmično in zaletavajoče, za napakami in požiranjem; pomembno je predvsem to, da možgani pravilno doumejo prebrano.

Le kaj bi danes dali nekateri starši, da bi njihovi otroci radi brali. Pogosto slišimo mame: «Vse bi dala, samo, da bi ga lahko spravila k knjigi.» Danes ima branje zelo visoko ceno. Morda bi bilo bolj realno reči, da je danes vse širši tisti krog ljudi, ki si brez branja ne predstavljajo prihodnosti svojih otrok. Zato so tudi stresi staršev in otrok ob neuspešnem bralnem napredovanju tako hudi.

5.4. KDAJ NAJ SE OTROK ZAČNE UČITI BRANJA ?

Omenili smo že naravno zorenje in dozorelost, ko otrok najhitreje in z najmanjšim naporom pridobi bralno spretnost. To ne pomeni, da se ni sposoben naučiti brati že prej. Nekateri otroci znajo brati že pred vstopom v šolo, ne da bi jih kdo posebej poučeval ali spodbujal. To pomeni, da so zanj dozoreli prej kot večina povprečno razvitih otrok. Lahko so to zelo bistri otroci ali pa imajo izjemno dobro razvite sposobnosti, ki jih zahteva branje.

V zadnjem času se tudi pri nas kaže težnja, da bi čas začetnega opismenjevanja prestavili v bolj zgodnja leta. Eksperimentirajo s skupinami ali s posamezniki. Ne vemo, ali so nameni raziskovalni, inovacijski ali zgolj prestižni. Zelo imenitno se sliši, da je otrok star štiri leta, pa se že uči brati. Če je pri tem razlog eden izmed omenjenih, se nam to zdi hudo nasilje. Seveda pa je povsem nekaj drugega, če se otrok sam želi naučiti brati, iz lastnega zanimanja. Tedaj gre gotovo za nadpovprečno bistrost in takemu otroku branja niti nebi mogli preprečiti, četudi bi hoteli.

Slika 5.2: Branje, ki pomeni odpor.

6. ZLATA DOBA ZA OPISMENJEVANJE

Zlata doba za razvoj kake funkcije je tisti čas, ki je najbolj optimalen; čas, ko se otrok nečesa najlažje in najhitreje nauči. Narava je sama poskrbela za pošteno in enakomerno razporeditev razvoja in učenja bodisi telesnih spretnosti bodisi umskih sposobnosti in funkcij. Ko otrok shodi in iz neposredne bližine spoznava okoliški svet, začuti močno potrebo, da bi o tem tudi poročal in stvari okrog sebe spoznaval še temeljiteje. Veliko sprašuje. Čas, ki je namenjen razvoju govora in jezika, je potrebno izkoristiti prav za razvoj te funkcije, ker kasneje otrok zanjo ni več toliko dovzeten.

Govor se sčasoma avtomatizira in otrok ga le težko kontrolira. Zaradi tega je tudi govorne motnje po devetem letu starosti zelo težko odpravljati. Otrok in njegova okolica se na govor, tak, kakršen pač je, tako navadita, da postaneta neobčutljiva za pomanjkljivost.

S prezgodnjim učenjem branja silimo v čas, ki je primeren za razvoj govora in jezika. S tem izpodrinemo osnovno razvojno potrebo predšolskega otroka in nikoli več je ne bomo mogli nadomestiti. Govor in jezik pa sta tako pomembna stvar, da je otroku pač ne bi smeli odvzeti, temveč ga moramo v tem razvoju podpirati in vzpodbujati.

Vsakemu je potrebno dati svoje in vse ob pravem času, brez nepotrebne in škodljivega prehitevanja. Prvi razred je tisti, ki je za povprečno razvite otroke najbolj ugoden za začetno prepoznavanje črk, oblikovanje znakov za črke, za začetno spajanje glasov v besede in za razstavljanje besed na glasove. To pa so temelji branja in pisanja.

(Povzeto po knjigi Marije Kavkler: BRATI, PISATI, RAČUNATI; Pomurska založba, Murska Sobota 1991)

Dejstvo, da se z branjem srečamo že na začetku šolanja in z njim nadaljujemo na vseh ravneh izobraževalnega sistema, pa kaže, da obstaja več stopenj branja. Osvajanje in razvoj bralnih sposobnosti pojasnjujejo različni modeli branja, med katerimi je najbolj znan model bralnih stadijev avtorice J. C. Chall:

STOPNJA 0: Predbralno obdobje (priprava na branje) od rojstva do 6 leta. Ta stopnja pokriva največje časovno obdobje, ki je tudi čas verjetno največjih sprememb v predbralnih sposobnostih. Od rojstva do šolanja živi otrok v določenem literarnem okolju, kjer pridobiva znanje o črkah, besedah, knjigah. Otroci spoznavajo različne vidike jezika. Ta vidik v jezikovnem razvoju imenujemo metajezikovno zavedanje in se pojavi običajno pri 5 - 7 letnih otrocih.

STOPNJA 1: Obdobje začetnega branja in dekodiranja (starost 6 do 7 let). Osnovna značilnost te stopnje je, da učenci spoznajo vse črke in njihove glasove. Kvalitetna sprememba ob koncu tega obdobja je sposobnost vidnega in slušnega razlikovanja črk (glasov). Slušno razlikovanje se pojavi za vidnim, ker slušno zahteva določeno stopnjo abstrakcije. Namreč, težko je slišati vse glasove v besedah, ker le ti zvenijo drugače v besedah kot posamično. Sicer pa gre otrok v tem obdobju skozi tri faze razvoja. V 1. fazi je otrok bolj kot na obliko besed pozoren na njihov pomen. Pojavljajo se netočnosti v smislu, da prebere povsem drugo besedo, ki pa pomensko ustreza sobesedilu. V 2. fazi postane otrok pozoren na grafično podobo besed in manj na pomen besed. V 3. fazi pa pride do natančnega gladkega branja, saj postane učenec pozoren hkrati na grafično podobo besed kot tudi na njihov pomen. Vsi otroci gredo skozi te 3 faze, le da boljši bralci hitreje, slabši pa počasneje.

STOPNJA 2: Utrjevanje spretnosti branja (starost 7 do 8 let). Učenec na tej stopnji utrdi tisto, česar se je naučil v prvem obdobju. Ta stopnja torej ni namenjena pridobivanju informacij pač pa utrjevanju tehnike branja. Svojo pozornost usmeri učenec na tiskano gradivo, na branje zgodb, da preide z urjenjem do ponotranjene spretnosti dekodiranja, to je do avtomatizacije tehnike branja. Posledica tega je izboljšana hitrost branja. Razvoj stopnje 2 spodbuja branje številnih znanih knjig, kjer je znana zgodba, osebe ali struktura igre.

STOPNJA 3: Branje za učenje (starost 9 do 14 let).

Zanjo je značilno pridobivanje novega znanja in informacij s pomočjo branja.

Medtem ko je v prvem in drugem stadiju v ospredju odnos tisk-izgovorjava, pa je v tretjem obdobju poudarek na odnosu tisk-misli, ideje, informacije.

Branje postane poleg poslušanja in gledanja temeljno sredstvo za pridobivanje znanja, za učenje. Vendar učenec celotno bralno gradivo presoja običajno samo z enega zornega kota. Namen branja na tej stopnji je predvsem ugotoviti dejstva in koncepte. Stopnjo delijo nekateri na dve fazi: fazo 3A, ki traja od 9 do 11 leta, ter fazo 3B, ki se običajno pojavi v 12 letu in traja do 14 leta.

V fazi 3A gre za razvoj sposobnosti branja z egocentričnim namenom. Ta stopnja običajno ne zahteva specialnega znanja pri branju informacijskega ali leposlovnega gradiva.

Za fazo 3B pa je značilno, da se učenec po bralnih sposobnostih približa branju značilnemu za odraslega bralca. Učenec je sposoben že analizirati, kaj bere, in se kritično odziva na stališča, s katerimi se pri branju srečuje.

STOPNJA 4: Večstranski pogled na prebrano (14 do 18 let).

Osnovna značilnost bralca v tem obdobju je, da je sposoben sprejemati in presojati prebrano iz več zornih kotov. To multiplikativno stališče bralca do

prebranega gradiva je mogoče zaradi predznanja, ki si ga je pridobil doslej med šolanjem.

STOPNJA 5: Konstrukcija in rekonstrukcija - pogled na svet (od 18 let naprej). To je najbolj zrelo obdobje pri branju. Od stopnje 4, za katero je značilna kvantiteta znanja, se razlikuje po tem, da je na tej stopnji poudarjena kvaliteta znanja. Glavna značilnost tega obdobja je konstruktivnost, kar pomeni, da si bralec sam izgrajuje svoj sistem znanja s pomočjo procesa analize, sinteze in vrednotenja. Bralca oblikuje selektiven in fleksibilen pristop k branju, bralna učinkovitost pa mu zagotavlja široko splošno predznanje ter specifično znanje s področja, ki ga vsebuje bralno gradivo. Bralec je sposoben izdelati lasten sistem znanja na višji stopnji abstrakcije in generalizacije ter oblikovati lastno »resnico« na osnovi »resnice« drugih.

(Povzeto po knjigi Sonje Pečjak in Mimike Gradišar: RAZVIJANJE BRALNIH SPOSOBNOSTI; Seminar za učitelje slov. jezika v 6.razredu OŠ; Tisk DOMUS, Ljubljana 1990)

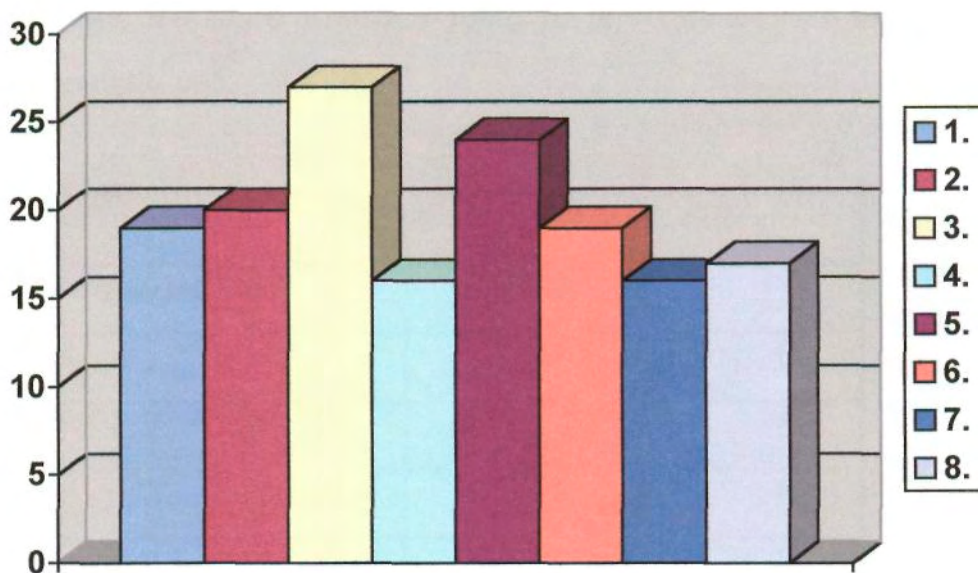
7. ANALIZA RAZULTATOV ANKETE

1. Razred:

Anketiranih je bilo 158 učencev OŠ Frankolovo od 1. do 8. razreda.

Razred	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Število anketiranih	19	20	27	16	24	19	16	17

Tabela 7.1: Število učencev po posameznih razredih

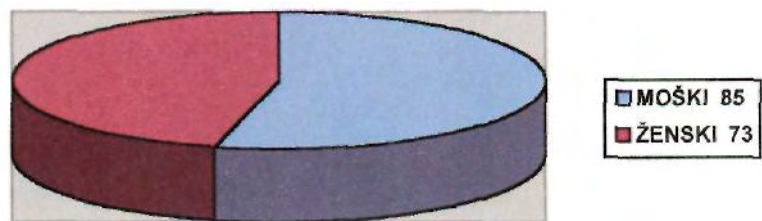
Graf 7.1: Število učencev po posameznih razredih

2. Spol:

	f	f%
Moški	85	54
Ženski	73	46

Tabela 7.2: Učenci po spolu.

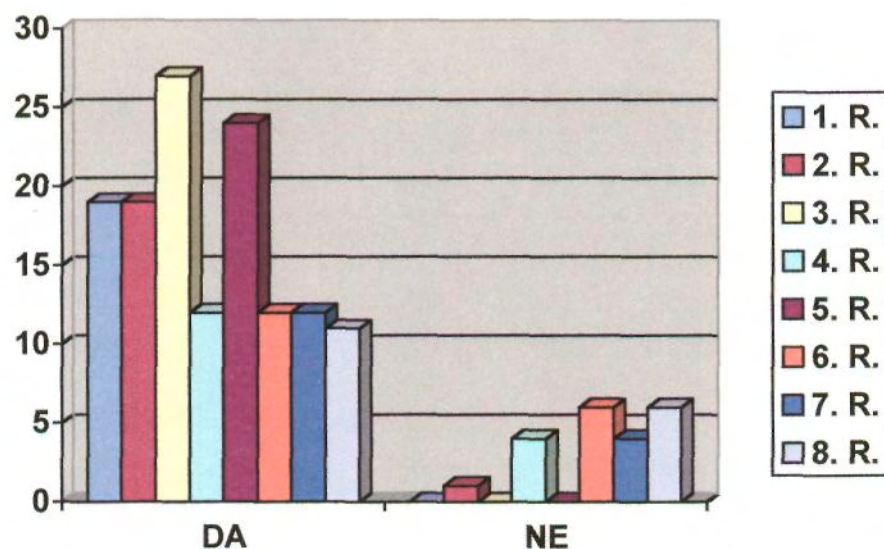
Graf 7.2: Učenci po spolu.

3. So ti odrasli kdaj brali ali pripovedovali pravljice?

Zanimivo je, da so zlasti učenci na predmetni stopnji odgovarjali, da jim odrasli niso brali pravljic. To lahko pripišemo temu, da jim resnično niso brali ali pa, da se tega ne spomnijo več.

Razred	DA		NE	
	f	f%	f	f%
1.	19	100	0	0
2.	19	95	1	5
3.	27	100	0	0
4.	12	75	4	25
5.	24	100	0	0
6.	12	67	6	33
7.	12	75	4	25
8.	11	65	6	35

Tabela 7.3: Poslušanje ali branje pravljic.

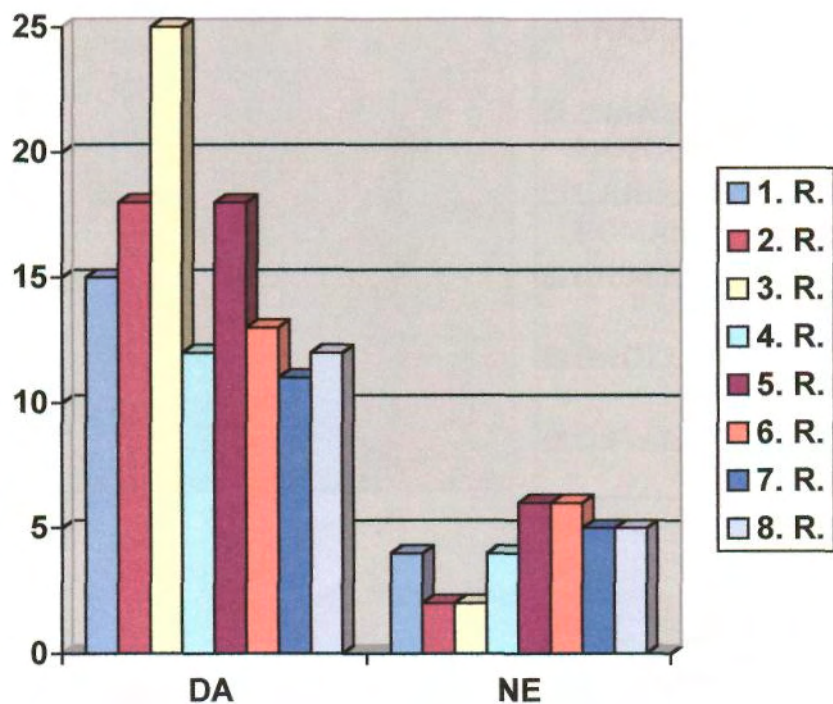
Graf 7.3: Poslušanje ali branje pravljic.

4. Rad-a bereš?

Večinoma učenci radi berejo. Je pa res, kar smo razbrali iz pogovorov z učenci, učiteljico in knjižničarko, da raje berejo neobvezno čtivo. Tako, da pogosto učenci, ki radi oz. redno berejo, le s težavo osvojijo bralno priznanje.

Razred	DA		NE	
	f	f%	f	f%
1.	15	79	4	21
2.	18	90	2	10
3.	25	93	2	7
4.	12	75	4	25
5.	18	75	6	25
6.	13	68	6	32
7.	11	69	5	31
8.	12	71	5	29

Tabela 7.4: Priljubljenost branja.

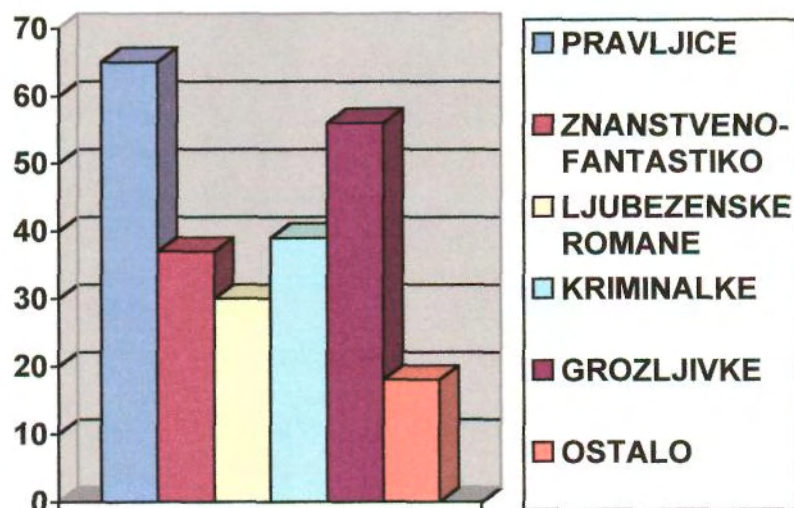
Graf 7.4: Priljubljenost branja.

5. Katere zvrsti najraje bereš?

Učenci od 1. do 3. razreda najraje berejo pravljice. Šele kasneje se njihova izbira razširi tudi na druge zvrsti. Najbolj razširjene pa so na predmetni stopnji knjige iz zbirke Pet prijateljev in Kurja polt, seveda pa ne smemo pozabiti na priljubljenega Harry Potter.

	f	f%
PRAVLJICE	65	41
ZNANSTVENO- FANTASTIKO	37	23
LJUBEZENSKE ROMANE	30	19
KRIMINALKE	39	25
GROZLJIVKE	56	35
OSTALO	18	11

Tabela 7.5: Zvrsti branja.

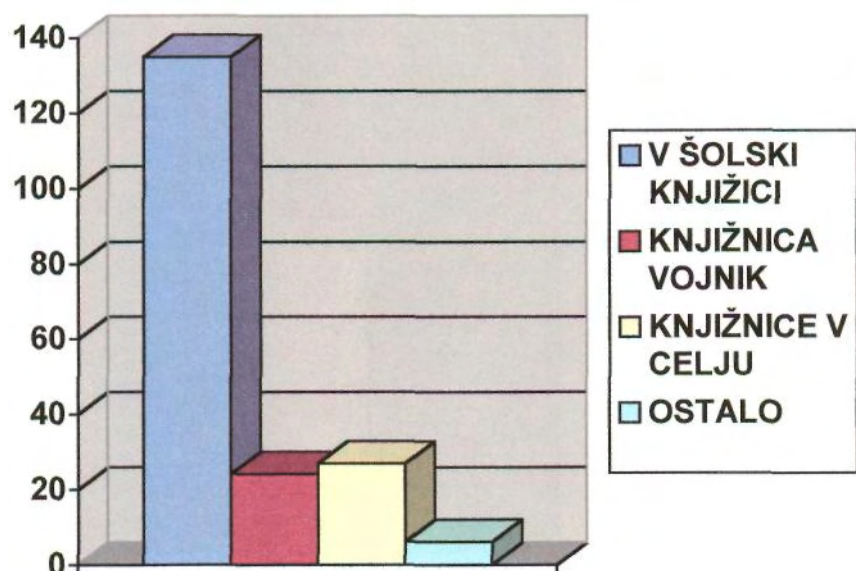
Graf 7.5: Zvrsti branja.

6. Kje si sposojaš knjige?

Večina učencev si izposoja knjige v šolski knjižnici. Kot smo že omenile, je le ta zelo dobro založena. Za ostale knjižnice pa je ovira oddaljenost, zato jih obiskujejo večinoma učenci, ki obiskujejo druge še dodatne izvenšolske dejavnosti.

	F	f%
V šolski knjižnici	135	85
Knjižnica Vojnik	24	15
Knjižnice v Celju	27	17
Ostalo	6	4

Tabela 7.6: Izposoja knjig.

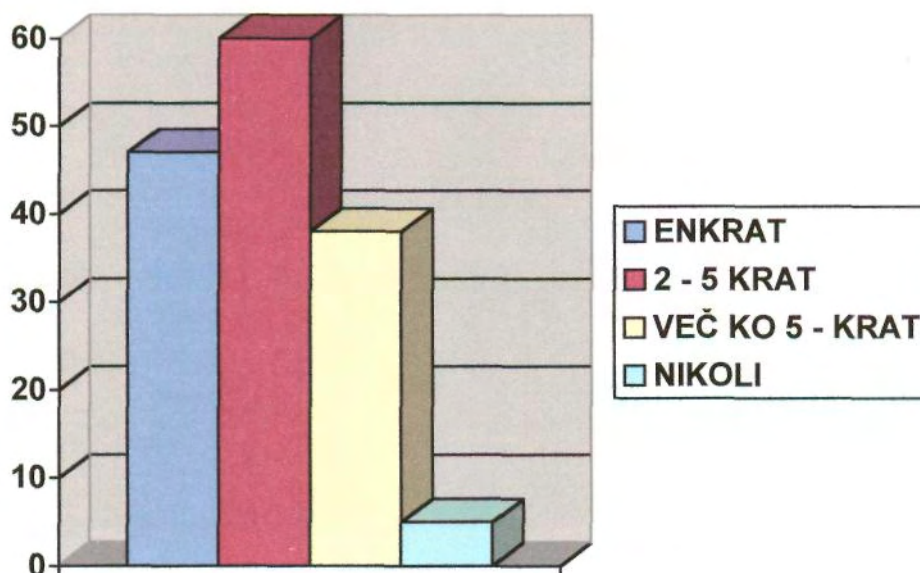
Graf 7.6: Izposoja knjig.

7. Kolikokrat mesečno obiščeš knjižnico?

Glede na rezultate bi lahko rekly, da učenci v povprečju obiskujejo knjižnico enkrat tedensko. Je pa zanimiv podatek, da je nekaj učencev, ki je ne obiščejo nikoli. (Kaj pa domače branje?)

	F	f%
ENKRAT	47	31
2-5 KRAT	60	40
VEC KOT 5-KRAT	38	25
NIKOLI	5	3

Tabela 7.7: Obisk knjižnic.

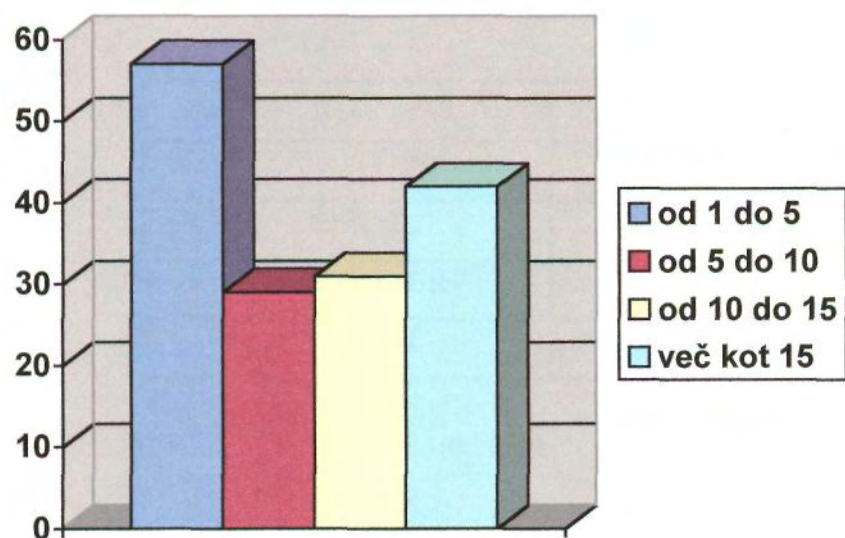
Graf 7.7: Obisk knjižnic.

8. Koliko knjig si že prebral-a v letošnjem šolskem letu?

Največje je število učencev, ki preberejo do 5 knjig v šolskem letu in me si to razlagamo, kot tisti nujni del, domače branje. Je pa večje tudi število učencev, kar je zanimivo, ki v šolskem letu preberejo več kot 15 knjig. Tako lahko rečemo, da sta prisotni dve skrajnosti.

	F	f %
1 -5	57	36
5-10	29	18
10- 15	31	19
več kot 15	42	26

Tabela 7.8: Število prebranih knjig.

Graf 7.8: Število prebranih knjig.

9. Katera zbirka knjig ali knjiga ti je najbolj všeč?

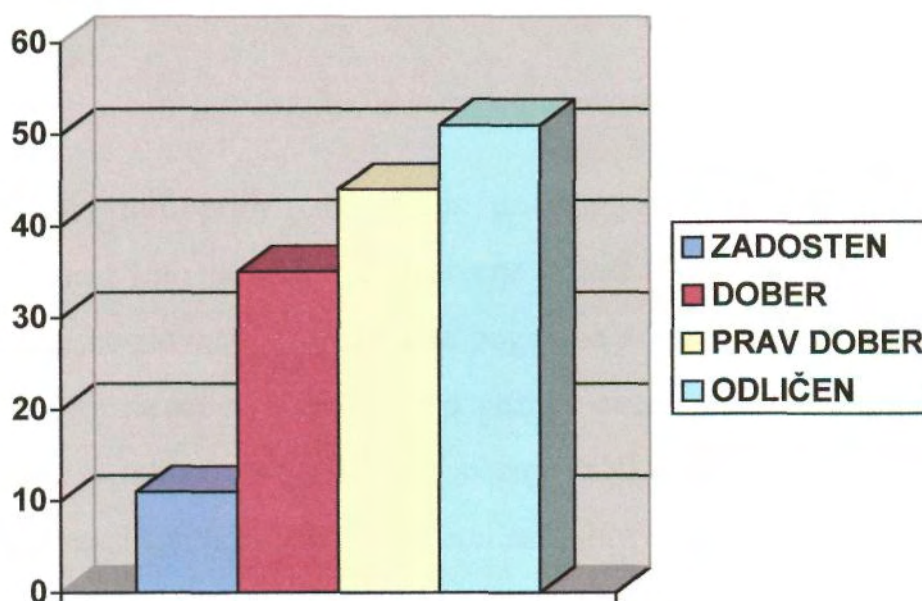
1. PET PRIJATELJEV	19
2. HARRY POTTER	14
3. PIKA NOGAVIČKA	13
4. KNJIGOŽER	7
5. RDEČA KAPICA	6
6. KURJA POLT	6
7. KEKEC NAD SAMOTNIM BREZNOM	6
8. KOLESAR NAJ BO	5
9. NOVOHLAČNIKI	4
10. VOLK IN SEDEM KOZLIČKOV	3
11. ZVESTI PRIJATELJI	3
12. OSTRŽEK	3

10. Tvoj učni uspeh v lanskem šolskem letu.

	f	f%
ZADOSTEN	11	8
DOBER	35	25
PRAV DOBER	44	31
ODLIČEN	51	36

Tabela 7.9: Učni uspeh.

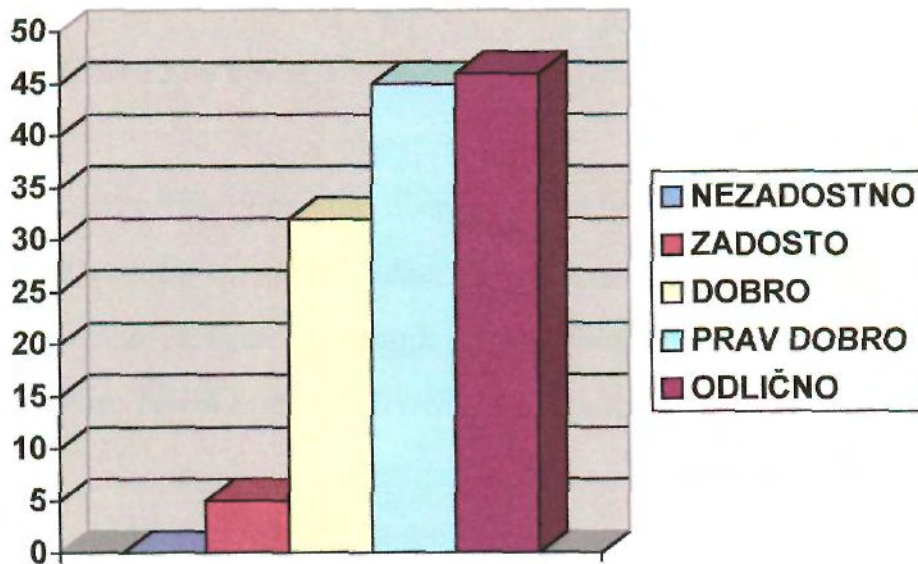
Graf 7.9: Učni uspeh.

11. Ocena pri slovenskem jeziku.

	f	f%
NEZADOSTNO	0	0
ZADOSTNO	5	4
DOBRO	32	25
PRAV DOBRO	45	35
ODLIČNO	46	36

Tabela 7.10: Ocena pri slovenskem jeziku.

Graf 7.10: Ocena pri slovenskem jeziku.

Poskušale smo tudi primerjati veselje do branja in ugotavljati razlike med spoloma. Vendar smo ugotovile, da bistvene razlike ni.

Višina ocene pri slovenskem jeziku je pogojena z veseljem do branja, v nižjih razredih (L, 2.) pa so na branje lahko vezane ocene tudi pri drugih predmetih (razumevanje - tekstne naloge MA; učenje SND). To nam je potrdila tudi učiteljica slovenskega jezika na predmetni stopnji.

8. POGOVOR Z GOSPO LEONIDO ROŽANSKI

(UČITELJICA SLOVENŠČINE)

1. Katere knjige po vašem mnenju učenci najraje berejo?

Ljubezenske, pustolovske, kriminalne, o živalih, poučne (poljubne).

2. Na kakšen način vzbujate v učencih željo po branju?

Učencem pripovedujem o vsebinah prebranih knjig, jih uvrstim na bralni seznam...

3. Če učencem redno berete (tudi umetnostna besedila, ki niso strogo v učnem načrtu), koliko časa posvetite temu branju?

Približno polovico učnih ur.

4. Kaj po vašem mnenju najbolj vpliva na kvaliteto, branja učencev ter na njihove bralne navade?

Družinsko okolje, če starši radi berejo, berejo radi tudi otroci. Na to vpliva tudi izbor knjig in besedil v šoli pri bralni znački in domačemu branju.

5. Kaj menite o domačem branju in o izboru knjig za to?

Vsako leto je bolje, tudi s klasičnimi deli slovenske književnosti. Najbolj moti učence to, da je obvezno zato je tudi tako težko.

6. Ali po vašem mnenju redno prebiranje knjig vpliva na oceno pri slovenskem jeziku?

Vsekakor. Ne neposredno, temveč posredno. Bogati besedni zaklad, slog pisanja, splošno razgledanost in način razmišljanja.

7. Koliko leposlovnih knjig preberete na leto vi?

Približno tri na teden.

8. Bi želeli še kaj dodati, svetovati učencem, učiteljem?

9. »Branje je najboljše učenje«, je rekel Puškin. In imel je prav.

9. POGOVOR Z GOSPO ALBINO LESNIK

(KNJIŽNIČARKA)

1. Koliko so v povprečju stari otroci, ki pridejo v vašo knjižnico?

Od 7-15 let.

2. Kdo jih privede v knjižnico?

Sami. V 1. razredu pridejo ob prvem obisku skupaj z učiteljico.

3. Se na prvo srečanje z njimi posebej pripravite?

Pripravim posebno uro, na kateri spoznajo prostor, vrste knjig, razporeditev na knjižnih policah, sledi razgovor o ravnanju s knjigami in pripovedovanje pravljic.

4. Kako lahko učenci najdejo literaturo zanje?

Sami s prostim pristopom, vprašajo mene, kadar imam za pomoč v knjižnici učenke z višnje stopnje, jim pomagajo tudi one.

5. Kaj najraje berejo učenci na razredni stopnji?

Pravljice.

6. Kaj najraje berejo učenci na predmetni stopnji?

Pustolovske , fantastične , ljubezenske , grozljivke . . .

7. Kako pogosto (v povprečju) prihajajo učenci v knjižnico?

Tedensko-mali, 14-dnevno-srednji, mesečno-veliki.

8. Kaj po vašem mnenju najbolj vpliva na kvaliteto branja učencev , ter na njihove bralne navade ?

Spodbude doma, spodbude učitelja, predstavitev knjig v knjižnici.

9. Koliko leposlovnih knjig preberete na leto vi?

Odvisno, 10 - 15.

10. Bi želeli še kaj dodati, svetovati učencem, učiteljem?

Ne, ker je knjiga dovolj razširjena. Želeli bi imeti več finančnih sredstev za nakup knjig, bodisi leposlovja ali literature.

10. »DESET ZAPOVEDI ZA ČITANJE«

Časnik Slovenski narod dne 20. novembra leta 1909 objavlja »deset zapovedi za čitanje«. Takole se glasijo:

NE ČITAJ TAKRAT, KO IMAŠ VAŽNEJŠE POSLE. Najprej dolžnost, potem zabava.

ČITAJ SAMO DOBRE KNJIGE. Slabe knjige kvarijo okus. Kdor čita šund romane (npr. Grofica Beračica, Sherlock Holmes)(!) zastruplja svojo domišljijo. Dokazano je, da so mnogi storili svoja hudodelstva vsled čitanja slabih knjig. Kdor čita dobre knjige, si širi svoje duševno obzorje in se zmeraj bolj in bolj približuje velikim vrednotam resnice, dobrote in lepote.

ČITAJ SAMO KNJIGE, KI ODGOVARJAJO TVOJI STAROSTI, KATERE LAHKO RAZUMEŠ. Ne prenese vsak želodec težke hrane in slaba prebava ne donaša nikakih koristi. Tako je tudi pri knjigah. Začni z lahko umljivimi in poljudno pisanimi knjigami, potem pa idi stopnjema dalje.

NE ČITAJ SAMO ROMANOV. Vsekakor je potrebno, da prečrtaš vsaj važnejša dela naših znamenitih pisateljev (Jurčiča, Stritarja, Kersnika, Cankarja, Meška itd.). Pregleduj tudi starejšo književnost. Če ti je količkaj mogoče, čitaj naše leposlovne liste. Če znaš tudi kak tuj jezik, črtaj v njem kolikor največ mogoče, poglobi se v književnost in kulturo dotičnega naroda. Pridno črtaj zemljepis, zgodovino in naravoslovje, ker zgodovina človeštva in življenje prirode naj bo vsakomur temelj izobrazbe.

ČITAJ MARLJIVO IN REDNO. Kakor telo potrebuje redne hrane, tako tudi duša. A najboljša duševna hrana je dobra knjiga. Ona nas tolaži in krepi ter nam

preganja naše vsakdanje skrbi. Spoznava nas z novimi idejami in nam razširja znanje in život.

ČITAJ PAZLJIVO IN POČASNO, DA TI BODE VSE JASNO. S površnim in hitrim čitanjem postaneš nejasen in netemeljit, ter vse hitro pozabljaš.

NE ČITAJ PREVEČ, KER S TEM UTRUJAŠ ŽIVCE. Ne čitaj nikoli v mraku in ne v postelji.

RAZMIŠLJAJ O TEM, KAJ PREČITAŠ. Dobro je, da si izpišeš ona mesta, ki ti najbolj dopadejo in katere si hočeš zapomniti. Naj ti ne bo žal truda, da dobro knjigo, ki se ti je posebno priljubila, čez nekaj časa ponovno prebereš.

KNJIGO, KI SI JO ZAČEL ČITATI, PRECITAJ DO KONCA. Nekatere knjige in to dostikrat najboljše, je treba, da se včitaš. Ni vsaka knjiga, ki je v začetku privlačljiva, dobra. Ne čitaj tako, da preskakuješ posamezna poglavja.

DOBRO KNJIGO ČITAJ TVOJI RODBINI NA GLAS, ČE JE MOGOČE. S tem koristiš svojcem in jih poleg tega tudi priučiš na čitanje dobrih knjig.

Na koncu še to: spoštuj in čuvaj svojo dobro knjigo, kakor spoštuješ svojega zvestega prijatelja. Knjiga ti je najzvestejši prijatelj, ona te nikoli ne zapusti.

Od objave tega članka je sicer minilo že več kot devet desetletij, vendar tudi dandanašnji potrjuje temeljne resnice o branju: vse prej kot nepomembno je, kaj, kako in zakaj kdo bere. Še vedno drži tisti stari pregovor: »**Povej mi, kaj bereš, pa ti povem, kdo si.**«

11. ZAKLJUČEK

V naslovu naloge smo si postavile vprašanje: Radi beremo? Ker imamo same rade knjige, nas je zanimalo kako je z našimi sošolci in tudi z ostalimi na šoli. Naloga je pokazala, da večina učencev rada bere, seveda pa je kriterij tega zelo težko splošno določiti. Morda nekomu, ki rad bere, pomeni to redno branje priljubljene revije ali samo določene zvrsti knjig. Kdo drug, ki tudi rad bere, pa prebira različne zvrsti knjig, tudi bolj »resne«, strokovne.

Vesele smo, ker je anketa pokazala, da učencem berejo starši že v predšolskem obdobju. Tako spoznajo knjigo že pred vstopom v šolo. Kajti branje pravljic ima za otrokov razvoj (doživljanje, razvijanje domišljije, čustvovanje, bogatenje besednega zaklada) zelo velik pomen.

Tudi vpliv branja na oceno pri slovenskem jeziku, po katerem smo se spraševale, se je potrdil. Že v nalogi zasledimo, na kakšen način se kaže ta povezava. Seveda pa še vedno ostaja problem domačega branja. Zavedamo se, da moramo spoznati avtorje, ki so pomembni za razvoj naše, slovenske in tudi svetovne književnosti. Toda zakaj so tako nezanimivi ali težko razumljivi. Ali ne bi z njimi počakali do srednje šole? To pa bi bila morda tema za naslednjo raziskovalno nalogo.

12. LITERATURA

Kavkler M. in sodelavke: Brati, pisati, računati; Pomurska založba, Murska Sobota, 1991

Pečjak S. In Gradišar M.: Razvijanje bralnih sposobnosti; seminar za učitelje slov. jezika v 6. razredu OŠ; Tisk Domus, Ljubljana 1990

Pečjak S.: Kako do boljšega branja; Zavod RS za šolstvo Ljubljana 1996

Pečjak dr.V.: Hitro in uspešno branje; samozaložba, Ljubljana 1991

Kmecl M.: Mala literarna teorija, Ljubljana 1983

13. PRILOGA

Priloga je ena:

Anketni vprašalnik za učence.

ANKETA

1. Razred: (obkroži)   1.   2.   3.   4.   5.   6.   7.   8.

2. Spol: M   Ž

3. So ti odrasli kdaj brali ali pripovedovali pravljice?

                  DA   NE

4. Rada bereš?   DA   NE

5. Katere zvrsti knjig najraje bereš?

a) pravljice	b) znanstveno-fantastiko
c) ljubezenske romane	d) kriminalke
e) grozljivke	f) ostalo _____

6. Kje si sposojaš knjige?

a) v šolski knjižnici	b) knjižnica Vojnik
c) knjižnice v Celju	d) ostalo _____

7. Kolikokrat mesečno obišeš knjižnico?

a) enkrat	b) 2 - 5-krat
c) več kot 5-krat	d) nikoli

8. Koliko knjig si že prebral v letošnjem šolskem letu?

a) 1 - 5	b) 5 -10
c) 10-15	d) več kot 15

9. Katera zbirka knjig ali knjiga, ti je najbolj všeč?

10. Tvoj učni uspeh v lanskem šolskem letu:

a) zadosten	b) dober
c) prav dober	d) odličen

11. Ocena pri slovenskem jeziku:

(obkroži)   1   2   3   4   5

Za vaše sodelovanje se vam najlepše zahvaljujemo in vam želimo veliko užitkov ob branju čtiva, ki vam je najljubše.

Katja P., Katja L., Suzana in Urška